

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ

«Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясы белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәhәре

2018 елның 26 сентябре

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснәтдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен алдан өйрәнгән судья Ф.Р. Волкова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 5 статьясы белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата шикаять белән үзенең балигъ булмаган кызы К.А. Айнуллова мәнфәгатьләрендә гражданка Р.Ф. Айнуллова мөрәжәгать итте.

Татарстан Республикасы Законының 5 статьясы буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, федераль законнар нигезендә файдалану мөмкинлеге чикле булган мәгълүматтан тыш, жәмғият һәм массакуләм мәгълүмат ҹаралары өчен, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәре аша, парламент контроле турындагы мәгълүматтан һәркемнең файдалана алын тәэмин итә.

Шикальтытән, аңа өстәмәдән һәм шуларга күшымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәжәгать итүченең балигъ булмаган кызы — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлығының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерығы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә көргән авыр хроник авырудан интегүче инвалид. 2016 елда гражданка Р.Ф. Айнуллова балигъ булмаган кызы белән бергә торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәссе буенча яхшыртуга мохтаж буларак исәпкә қуелган.

Мөрәжәгать итүче күрсәткәнчә, аның гайләсенең чираттан тыш тәртиптә торак алуға хокукуы булуға карамастан, торак урын аларга бирелмәгән. Социаль наем шартнамәссе буенча торак урын бирү мәсьәләссе буенча ул Казан шәһәре муниципаль берәмлеке Башкарма комитетының Торак сәясәте идарәсенә һәм Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклau министрлығына мөрәжәгать иткән. Аңа шул аңлатылган: «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә баскан, Россия Федерациясе Торак кодексының 51 статьясындагы 1 өлешенең 4 пунктында каралган исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларга, шулай ук авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гайләләргә торак урын

сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата тұләү) бирелә (8.2 статья).

Гражданка Р.Ф. Айнуллова фикеренчә, аның гайләсенә социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирүдән баш тартуның сәбәбе — «Татарстан Республикасында халықка адреслы социаль ярдәм күрсәту турында» Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясын көртү белән гражданнарның күрсәтелгән категориясенә торак субсидиясе бирү караплан. Ул санаганча, аларга бирелгән социаль наем шартнамәсе буенча торак урын алу хокукуы Татарстан Республикасы законы белән юкка чыгарыла алмый. Димәк, әлеге норманы дөрес аңлатмау белән бәйле проблемалар килеп чыккан, алар парламент контролен уздырганда хәл ителергә мөмкин булган. Шуның белән мөрәжәгать итүче дәгъвалана торган нигезләмәләр фактта аның эшендә кулланылган дип саный.

Шул ук вакытта, гражданка Р.Ф. Айнуллова билгеләгәнчә, кеше һәм гражданның Татарстан Республикасы Конституциясе гарантияләгән хокуклары һәм ирекләре бозылу мәнәсәбәтендә парламент контроле уздырылган булу-булмавы турындагы мәгълүматтан һәркем файдалана алмый. Бу, аның карашынча, шуңа бәйле: дәгъвалана торган норма, жәмгыять һәм массакүләм мәгълүмат чаралары өчен парламент контроле турында мәгълүматтан һәркемнең файдалана алын тәэмин итү хакындагы таләпне билгеләп, аны гамәлгә ашыру тәртибен һәм срокларын регламентлаштырмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәжәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясын Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 48 (беренче һәм икенче өлешләр) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы килә дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Законының 2 статьясы буенча парламент контролен гамәлгә ашыруның хокукый нигезен Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» 1999 елның 6 октябрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, карала торган Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасының бүтән законнары, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламенты тәшкил итә.

Аталган Федераль законның 5 статьясындагы 4 пунктының «а» пунктчасы нигезендә Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) органы Россия Федерациясе субъекты конституциясе (уставы) һәм Россия Федерациясе субъекты законнары билгеләгән чикләрдә һәм рәвешләрдә шуңа вәкаләтле башка органнар белән беррәттән Россия Федерациясе субъекты законнарының үтәлешен һәм башкарылуын тикшереп тора. Тиңдәш нигезләмәләр Татарстан Республикасы Конституциясенең 81 статьясында урын алган.

Татарстан Республикасы Законының 5 статьясындагы Татарстан Республикасы Дәүләт Советына, федераль законнар нигезендә файдалану мөмкинлеге чикле булган мәгълүммәттан тыш, жәмғыять һәм массакүләм мәгълүмат чаралары өчен, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чeltәре аша, парламент контроле турындағы мәгълүммәттан һәркемнең файдалана алуын тәэммин иту вәкаләтен беркетүче дәгъвалана торган нигезләмәләрне әлеге Татарстан Республикасы Законының башка нигезләмәләре, шулай ук башка законнар нигезләмәләре белән системалы берлектә һәм бәйләнештә карарга кирәк.

Дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 1 һәм 3 статьялары нормалары буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан үткәрелә торган парламент контролен гамәлгә ашыру чараларын уздыру шулай ук Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан

Республикасы Конституциясен үтәүне, федераль законнары, Татарстан Республикасы законнарын башкаруны тәэмин итүгә; кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен яклауга; законлылык һәм хокук тәртибен ныгытуга; дәүләт идарәсе системасы нәтижәлелеген арттыруга юнәлдерелгән. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Дәүләт Советы эшчәнлеген оештыру нигезе, парламент контролен гамәлгә ашыруны кертеп, махсус Татарстан Республикасы Законы белән генә түгел, ә башка норматив хокукий актлар нигезләмәләре белән дә билгеләнә.

«Татарстан Республикасы дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүммәттан файдалану мөмкинлеген тәэмин итү хакында» 2015 елның 16 гыйнварындагы 3-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 4 статьясындагы 3 өлеше буенча дәүләт органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат гомуми файдаланудагы мәгълүмат системаларына, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәренә урнаштырыла. «Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүммәттан файдалану мөмкинлеген тәэмин итү хакында» 2009 елның 9 февралендәге 8-ФЗ номерлы Федераль закон шундый мәгълүммәттан файдалану мөмкинлеген тәэмин итүнең төп принципларын, аларга, аерым алганда, федераль закон белән каралган очраклардан тыш, аның ачыклыгын һәм аннан һәркемнең файдалана алуын кертеп, беркетә (4 статьяның 1 пункты). Дәүләт органнары эшчәнлеге турында мәгълүммәттан файдалану мөмкинлеге күрсәтелгән мәгълүмат Федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт серен һәм закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләргә кертелгән очракларда чикләнә (5 статьяның 1 пункты).

Әлеге норматив нигезләмәләргә Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган 5 статьясында булган тиндәш нигезләмәләр туры килә.

Шулай итеп, «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган 5 статьясы Федераль һәм

республика законнарын үтәү йөзеннән кабул ителгән, үзеннән-үзе гражданнарың, шул исәптән гражданка Р.Ф. Айнуллованың һәм аның балигъ булмаган кызы К.А. Айнуллованың конституциячел хокукларын боза торган буларак карала алмый, гражданнарың дәүләт органнары эшчәнлеге турында мәгълүммәттан, федераль законнар нигезендә файдалану мөмкинлеге чикле булган мәгълүммәттан тыш, файдалану мөмкинлегенә каршы тәшми һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-кilmәve мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә шикаять бирүченең мөрәжәгате карала алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясы белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятең карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять билгеләнгән таләпләр нигезендә карала алмый.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Ф. Айнулловага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына жибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 27-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**